

→ Ett starkt civilsamhälle för en stark demokrati

→ EN AVSIKTSFÖRKLARING

→ Framtagen av och för civilsamhällesaktörer.

Inledning

Ett starkt civilsamhälle
för en stark demokrati

»Ett starkt civilsamhälle för en stark demokrati« är en avsiktsförklaring där en rad olika nationella civilsamhällesorganisationer tillsammans formulerat sitt unika bidrag till demokratin. Civilsamhället har självständigt formulerat sitt åtagande för en stark demokrati samt beskrivit vilka förutsättningar som krävs för att göra arbetet möjligt – nu och de kommande 100 åren.

Avsiktsförklaringen bottnar i historiska lärdomar, erfarenheter och analyser som är oavhängiga dagsaktuella teman och debatter.

I denna avsiktsförklaring kan civilsamhället alltid hitta inspiration och stärkande tankar som gör engagemanget för framtidens demokrati lättare att förstå, och som bidrar till att ge kraft åt de gemensamma visioner som formulerats.

externt

AVSIKTSFÖRKLARINGENS EXTERNA ÅTAGANDEN

Civilsamhället har alltid spelat en tydlig och avgörande roll i att bygga upp, upprätthålla och utöka demokratin. De kommande 100 åren ska inte vara något undantag – vi ska beslutsamt och ihärdigt arbeta för en stark demokrati. Vi åtar oss därför att:

Stärka människors känsla av egenmakt och delaktighet i samhället

- En grundbult i en levande och stark demokrati är människans möjlighet att kunna påverka sin egen och andras livssituation. Genom vår organisering erbjuds människor sammanhang för påverkan och kommer, tillsammans med andra, närmre den beslutande makten. När möjligheterna till påverkan är särskilt begränsade tar vi rollen som möjliggörare.

Skapa utrymme för marginaliserade röster och särskilt utsatta grupper i samhällsdebatten

- Förtryck och segregation hör inte hemma i en demokrati, men i det stora bruset av sammanflätade maktordningar är det svårt att höra den utsattes röst. Därför arbetar vi för att skapa plattformar för marginaliserade och särskilt utsatta grupper att få sina verkligheter och åsikter hörda genom. Det

gör vi genom att ibland förstärka ljudet och ibland helt lämna plats.

Bidra till kunskaps- tillväxt och vidgade perspektiv

- Vi vet att kunskap är en viktig pusselbit i det demokratiska deltagandet, därför sluter vi alltid upp där behovet av kunskap och bildning är som störst. Vi möter människor där de är och anpassar oss till förutsättningarna. Med hjälp av folkets röster fyller vi även de kunskapsluckor som staten och övriga delar av samhället besitter.

Kritiskt och oberoende granska stat och näringsliv

- En stark demokrati kräver garantier för kritiska röster att höras och att ansvar kan utkrävas när människors fri- och rättigheter hotas. Därför skapar vi plattformar för kritiken att höras genom och slår larm när folkets röster riskerar att tystas till fördel för stat

och näringsliv. Vi ska även fortsatt värna vårt oberoende för att opartiskt kunna granska och utkräva ansvar av den offentliga och privata sektorn.

Erbjuda individen en mångfald av engagemangsformer

- Ett demokratiskt samhälle möjliggör för en variation av sätt att leva och uttrycka sig på. Därför erbjuder vi individen en mångfald av föreningar, rörelser och inriktningar – ett samhälle där så många som möjligt kan hitta just sin uttrycksform och sitt sammanhang; där det demokratiska lärandet sker i såväl allvarsamma som kreativa, lustfyllda och lekfulla former.

AVSIKTSFÖRKLARINGENS INTERNA ÅTAGANDEN

En stark demokrati kräver ett starkt civilsamhälle. Förutsättningarna för att garantera civilsamhällets styrka skapas delvis inifrån, där vi internt i sektorn har ett stort gemensamt ansvar. Vi åtar oss därför att:

Sänka trösklarna för engagemang

- En av civilsamhällets största styrkor är det ideella engagemanget, vilket gör att en av våra viktigaste uppgifter är att skapa förutsättningar för fler att kunna ta plats, utvecklas och stanna kvar i våra rörelser. Vi ska därför värna ett hållbart och inkluderande engagemang, för att sänka trösklarna in i civilsamhället och erbjuda långsiktiga förutsättningar för det ideella arbetet.

Avspegla befolkningens mångfald

- För att civilsamhället ska kunna vara relevant i 100 år till krävs det att våra representanter avspeglar befolkningen i stort. En homogen representation fångar endast upp en mycket liten del av folkets perspektiv, förutsättningar och utmaningar, vilket riskerar att hämma den demokratiska utvecklingen. Med inkludering som metod ska vi därför eftersträva

mångfald i alla led, med start i beslutsfattande och ledande positioner, såväl bland tjänstemän som ideellt engagerade.

Utveckla våra mötesplatser för likvärdigt deltagande

- Våra mötesplatser är många gånger förutsättningarna för att fånga upp och hålla liv i engagemang. När vi inte möts kan idéer inte utbytas eller interndemokratin vårdas. Vi ska därmed tillvarata värdet i att träffas genom att vara flexibla i våra mötesformer, så att de inkluderar fler och inte är sårbara inför snabba omställningar. Såväl det fysiska som det digitala mötet ska aktivt motverka utanförskap.

Driva öppna och transparenta processer

- De demokratiska processerna, med konkreta påverkansmöjligheter, är något som karaktäriserar civilsamhället och dess

unika roll i demokratin. Det garanteras bland annat av öppna och transparenta arbetssätt, såväl i den löpande verksamheten som när avgörande beslut ska fattas. Genom att fortsätta upprätthålla öppenhet och transparens ska vi se till att såväl bejaka och utveckla interndemokratin som att föregå med gott exempel i samhället i stort.

Sträva efter gemensam beslut- samhet utan att kompromissa med vår mångfald

- Med en mångfald av föreningar, organisationer, rörelser och initiativ ger vi rum för fler människor och perspektiv. Att alltid sträva mot fullständig konsensus riskerar förlust av både expertis och engagemang. Vi ska därför sträva efter gemensam beslutsamhet om en stark demokrati och allas lika värde, men erkänna egenvärdet i varje del av sektorn. För brokigheten är en viktig komponent i civilsamhällets unika bidrag till demokratin.

↑
internt

Ett fast handslag för en stark demokrati

”

Genom dialog och samverkan mellan det offentliga och ideella, kommer vi tillsammans kunna möta samhällets utmaningar.

● Med den här avsiktsförklaringen lovar vi att ta vårt ansvar för en stark demokrati. Samtidigt kräver ansvaret rätt förutsättningar, där styrkan i vår sektor måste erkännas, stöttas och tillvaratas av samhället i stort. Vår långa och gedigna erfarenhet av att ta samhällsansvar och aktivt bygga, skydda och utveckla demokratin innebär att vi vet och kan det vi gör. Men såväl vår stabilitet som innovationskraft utmanas när vi måste fokusera på att försvara vår existens.

Vi vänder oss därför till Sveriges beslutsfattare och makthavare; med våra åtaganden som garant hoppas vi på ert stöd.

Genom **dialog och samverkan** mellan det offentliga och ideella, kommer vi tillsammans kunna möta samhällets utmaningar. I dialogen ger vi er ett öra mot marken samtidigt som ni öppnar upp för större deltagande i beslutsprocesser som påverkar varje individs liv.

Samtidigt behöver ni, precis som vi, värna civilsamhällets **självständighet och oberoende**. Genom att vi opartiskt tillåts granska er och ställa krav, hjälps vi åt att slå vakt om demokratins grundvalar och principerna om allas lika värde.

Vårt ständiga arbete med att hitta nya och innovativa sätt för mobilisering, gör att vi är på tå och flexibla inför små som stora samhällsutmaningar. Men med kortsiktig finansiering och höga krav på snabba resultat utmanas

hållbarheten i våra insatser. Att istället fokusera på **långsiktighet, stabilitet** och **realistiska krav** i bidragsstrukturen möjliggör ni för både oss och er att uppnå verklig förändring och hållbar utveckling av demokratin.

När det offentliga finansierar det ideella är det också viktigt att ni visar oss **tillit** och **förtroende**. För med en sådan finansiering uppstår krav på insyn och öppenhet, vilket både är rimligt och viktigt – vår transparens ska vara en garanti. Men ju mer kontroll som tillfogas vårt arbete, desto mer begränsas det kreativa och innovativa som karaktäriserar vår sektor. Så kraven på öppenhet och insyn måste balanseras med en stor dos av tilltro till att vi håller vår del av avtalet. Väga lita på oss, för i vårt handslag bor vårt löfte och i er tillit bor vår kraft.

Slutligen ber vi er att omsorgsfullt vakta de konkreta verktyg som kan garantera vår sektors fortlevnad. Ett av dem är den grundlagsstiftning som ger oss rätten att värna varje människas intresse – **föreningsfriheten**. När odemokratiska vindar blåser, är ett mångfacetterat civilsamhälle en garant för att hålla motståndets segel uppe och ge fler än ett perspektiv utrymme.

Vi hoppas att ni, precis som vi, vill erkänna och förvalta civilsamhällets unika bidrag till demokratin. Att ni, tillsammans med oss, vill ta ansvar för att garantera en stark demokrati, såväl idag som i 100 år framöver.

TEXT → Ett trettiotal nationella
civilsamhällesaktörer
genom Demokratilabbet 2021

FORM → Pasadena Studio

Avsiktsförklaringen – *Ett starkt civilsamhälle för en stark demokrati* – är framtagen av nationella civilsamhällesaktörer som tillsammans representerar civilsamhällets bredd och mångfald.

Aktörerna samlades våren 2021 för att tillsammans processa och formulera skriften. Processen skedde under ledning av NOD i ett kreativt workshopformat vid namn *Demokratilabb*.

[NODSVERIGE.SE](https://nodsverige.se)

INFO@NODSVERIGE.SE